

LONDON SYMPHONY ORCHESTRA

(Londonski simfonični orkester)

SIR ANTONIO PAPPANO

, dirigent / conductor

Solistka / Soloist:

VILDE FRANG

, violina / violin

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ

AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **20. 6. – 3. 9. 2024**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2024 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / *The Honorary Patron of the Ljubljana Festival 2024 is the Mayor of the City of Ljubljana Zoran Jankovič.*

Sreda, 28. avgust 2024, ob 20.00
Wednesday, 28 August 2024, at 8.00 pm
Gallusova dvorana / Gallus Hall, Cankarjev dom

LONDON SYMPHONY ORCHESTRA

(Londonski simfonični orkester)

SIR ANTONIO PAPPANO, dirigent / conductor

Solistka / Soloist:

VILDE FRANG, violina / violin

Benjamin Marquise Gilmore

koncertni mojster / concertmaster

Program / Programme:

Edward Elgar: Koncert za violino in orkester v h-molu, op. 61
Violin Concerto in B minor, Op. 61

- I. Allegro
- II. Andante
- III. Allegro molto

Gustav Mahler: Simfonija št. 1 v D-duru, »Titan« / *Symphony No. 1 in D major »Titan«*

- I. Počasi, zateglo / *Langsam, schleppend*
- II. Močno razgibano, vendar ne prehitro / *Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell*
- III. Slovesno počasi in umirjeno, brez upočasnjevanja / *Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen*
- IV. Viharno razgibano / *Stürmisch bewegt*

V letih po prvi svetovni vojni, ko je angleška glasba doživela pravo renesanso, zlasti z Ralphom Vaughanom Williamsom, **Edward Elgar** (1857–1934) ni sledil trendom iz kroga angleških skladateljev. Medtem ko je mlajša generacija utemeljevala novo podobo angleške glasbe na ljudski glasbi, je Elgar, ki je bil samouk in ne formalno izobražen, že v celoti razvil svoj glasbeni jezik, ki je temeljil na Johannesu Brahmsu in Richardu Wagnerju, njegov cilj pa je bil napisati pesmi, ki bodo postale »ljudske« oziroma jih bodo ljudje vzeli za svoje. Elgar je sčasoma postal sinonim za »pravega« angleškega skladatelja, saj so njegova dela po eni strani zelo slikovita in pastoralna ter po drugi strani izrazito pompozna. Z izjemo opere je prispeval k vsem večjim glasbenim oblikam in ustvaril pomemben del simfonične oziro-

ma koncertantne literature. Njegova bogata invencija, široka vizija in edinstvenost glasbenega značaja ga uvrščajo visoko med evropske romantične umetnike in na sam vrh britanske glasbe njegovega časa.

S pisanjem violinskega koncerta se je ukvarjal že leta 1890, vendar s končnim izidom ni bil zadovoljen. Njegov drugi poskus je dal **Koncert za violino in orkester v h-molu, op. 61**, ki je nastal leta 1910 po naročilu Kraljeve filharmonične družbe. Elgarju je med komponiranjem pomagal violinist William Henry Reed, eden izmed ustanovnih članov London Symphony Orchestra (Londonskega simfoničnega orkestra) in njegov vodja med letoma 1912 in 1934, skladatelj pa je koncert posvetil violinistu Fritzju Kreislerju, ki je delo premierno izvedel. Izrazito romantična značilnost Elgarjeve glasbe so enigmatični zapisi in glasbeni motivi, ki se opirajo na zasebne vire in aluzije. Tudi v njegovem violinskem koncertu najdemo na začetku partiture zapis »Aquí está encerrada el alma de« (Tukaj je zajeta duša), ki po vsej verjetnosti namiguje na katero od Elgarjevih številnih muz z imenom dolžine petih črk. Koncert ima tradicionalno zgradbo s prvim stavkom v sonatni obliki in dolgo orkestrsko ekspozicijo, počasnim drugim stavkom z liričnim značajem in hitrim sklepnim stavkom, ki pa ima to posebnost, da proti koncu vsebuje solistično kadenco ob orkestrski spremljavi.

Gustav Mahler (1860–1911) je bil v času svojega življenja bistveno bolj uveljavljen dirigent kot skladatelj. Medtem ko si je kruh služil kot priznan in inovativen dirigent (njegov način dirigranja in odnos do dirigentovih nalog sta v marsikaterem pogledu določila dirigentski poklic, kakor ga razumemo danes), je pisal obsežne simfonije in cikluse samospevov, ki jih je pogosto težko zvrstno razlikovati med sabo. Njegova glasba je ravno tako večplastna in razklana, kot je bil on sam: rodil se je na območju današnje Češke, pripadal je nemški kulturi, najbolj jasno so ga definirale judovske korenine, kasneje pa je prestopil v krščanstvo. V njegovih delih najdemo stalne zdrse v tonu, ki segajo od banalnih vsakdanjih zvokov koračnic, fanfar, pihalnih godb, ljudskih plesov, otroških pesmic in imitacij ptičjega petja do transcendentnih in tragičnih wagnerjanskih potez. Mahlerja so sprva nekateri obravnavali kot ekscentrika, drugi pa kot nov izraz nemškega modernizma, ki je bil precej povezan z Richardom Straussom. Šele ob stoletnici njegovega rojstva so prizadevni poustvarjalci navdihnili ponovno odkritje njegove glasbe, zlasti v Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike, kjer je hitro osvojila mlado in navdušeno občinstvo.

Svojo **Simfonijo št. 1 v D-duru, »Titan«**, je zasnoval med letoma 1885 in 1888, sprva kot petstavčno »simfonično pesnitev v dveh delih«, kasneje kot »simfonično pesnitev v obliki simfonije«, šele nato pa kot štiristavčno simfonijo. V prvih dveh izvedbah jo je poimenoval *Titan* po istoimenskem romanu nemškega romantičnega pisatelja Jeana Paula, ime pa se je ohranilo do danes. Simfonija nas vodi od prebujanja narave prek ranjenega srca do končne zmagovite apoteoze. Prvi stavek ima formo predelane sonatne oblike s počasnim uvodom, v katerem lebdeči ton a predstavlja statično sliko narave, v kateri

odmevajo zvoki oddaljenih fanfar in ptičjega petja, sledi pa hitrejši del in malo pred koncem doseže vrhunec. Značilen je niz kvart, ki je glavni motiv dela. Drugi stavek je *scherzo* in temelji na Ländlerju, valčku podobnem snubitvenem plesu, ki ima domovino v južni Nemčiji in Avstriji, medtem ko je tretji stavek tridelno oblikovana ironična posmrtna koračnica, katere molova tema, ki temelji na pesmici *Mojster Jaka*, se razvija v dolgem kanonu. Sklepni stavek, ki je oblikovan kot sonatni allegro z obsežnim izpeljevalnim delom in kratko reprizo, predstavlja popotovanje od pekla do nebes.

.....

Sir Antonio Pappano se je rodil italijanskim staršem v Londonu in se pri trinajstih letih preselil v Združene države Amerike. Tam je po študiju klavirja pri Normi Verrilli, kompozicije pri Arnoldu Franchettiju in dirigiranja pri Gustavu Meierju postal korepetitor v Newyorški operi (New York City Opera). Kasneje je postal asistent Daniela Barenboima v Bayreuthu, nato pa kot glasbeni direktor deloval v Oslu in Bruslju ter postal gostujoči dirigent Israel Philharmonic Orchestra (Izraelskega filharmoničnega orkestra). Pappano je prvič gostoval pri London Symphony Orchestra (Londonskem simfoničnem orkestru) leta 1996, z njim je kot gostujoči dirigent nastopil več kot 70-krat in posnel številne posnetke. London Symphony Orchestra ga je marca 2021 imenoval za svojega naslednjega šefa dirigenta, začeniši s septembrom letošnjega leta. Za svoje umetniške dosežke je prejel številne nagrade in odlikovanja, leta 2012 je za zasluge na področju glasbe prejel viteški naziv, letos pa je bil imenovan za viteza poveljnika kraljevega viktorijanskega reda.

London Symphony Orchestra (Londonski simfonični orkester) je bil ustanovljen leta 1904 kot eden prvih neodvisnih oziroma samostojnih orkestrov v Združenem kraljestvu. Sprva so njegovi člani igrali *pro bono*, njihov prvi dirigent je bil Hans Richter, svojo prvo britansko turnejo pa so imeli leta 1905, ko jih je vodil Edward Elgar. Danes orkester izvede približno 70 koncertov na leto in ima pomembne umetniške rezidence v Parizu, Tokiu in na Festivalu d'Aix-en-Provence ter je vse bolj prisoten v Avstraliji. V okviru programa *LSO Discovery*, ki je namenjen izobraževanju in povezovanju, vsako leto 60.000 ljudi izkusi preobrazbeno moč glasbe. Glasbeniki orkestra so v središču tega projekta, saj vodijo delavnice, mentorirajo mlade talente ter obiskujejo šole, bolnišnice in prostore skupnosti. Založba orkestra (LSO Live) je vodilna med glasbenimi založbami, ki so v lasti orkestrov. V katalogu ima več kot 200 posnetkov klasične in filmske glasbe, kot tudi storitve pretakanja in spletne oddaje, s katerimi doseže milijone ljudi.

Norveška violinistka **Vilde Frang** se je rodila leta 1986 in debitirala pri dvanajstih letih z Oslo Philharmonic Orchestra (Filharmoničnim orkestrom iz Osla). Leta 2012 je prejela nagrado za mlade umetnike Credit Suisse, kar ji je omogočilo nastop z Wiener Philharmoniker (Dunajskimi filharmoniki) pod vodstvom Bernarda Haitinka na Festivalu v Luzernu. Od takrat redno sodeluje in nastopa z vodilnimi svetovnimi orkestri in dirigenti.

V sezoni 2024/25 se bo vrnila k Berliner Philharmoniker (Berlinskim filharmonikom) s Kirilom Petrenkom, prav tako bo debitirala s Chicago Symphony Orchestra (Simfoničnim orkestrom iz Chicaga), podala pa se bo tudi na turneje z drugimi orkestri, vključno z London Symphony Orchestra. Norveška violinistka ekskluzivno snema za glasbeno založbo Warner Classics, njeni posnetki pa so bili nagrajeni s številnimi priznanji, med drugim Edison Klassiek, Diapason d'Or revije *Diapason*, Deutsche Schallplattenpreis, Grand Prix du Disque in dvema nagradama Gramophone Classical Music Award.

.....

*Edward Elgar was a richly inventive composer with a unique character, one of the finest European Romantic artists and the very finest exponent of British music in his day. His Violin Concerto is classically structured but tonally ambiguous and is considered one of the most demanding in the repertoire. Gustav Mahler, who was working in the same period, likewise left an extraordinary mark on musical history. Today his oeuvre occupies an important place in the repertoire of every major conductor and orchestra. His Symphony No. 1 takes us from the awakening of nature, past a wounded heart, to a final triumphant apotheosis. The two works will be directed by the renowned conductor **Sir Antonio Pappano**, who will take up the role of chief conductor of the **London Symphony Orchestra** in the 2024/25 season, having previously been music director of the Royal Opera House, Covent Garden for 22 years. Over the course of the past century, the LSO has established itself as one of the world's great musical institutions. It reaches international audiences with tours, artistic residences, digital partnerships and an extensive programme of live broadcasts. The soloist in the first part of the concert will be the internationally acclaimed violinist **Vilde Frang**, praised by critics for her recordings of composers including Sergei Prokofiev, Jean Sibelius, Erich Wolfgang Korngold, Benjamin Britten, Carl Nielsen, among others.*

Jan Prepadnik

Sponzor / Sponsor:

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, avgust / August 2024
Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,
častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic
Director, Honorary member of the European Festivals Association
Besedila / Texts: **JAN PREPADNIK**
Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**
Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
Tisk / Print: **TISKARNA PARA d.o.o**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

www.linkedin.com/company/festival-ljubljana

www.tiktok.com/@ljubljanafestival

Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 72. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 72nd Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

DELO

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradna vina Official wines:

VINAKOPER

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: ljubljanafestival.si, Eventim, blagajna Križank Križanke Box Office, bencinski servisi / gas stations

Več informacij / More information: ljubljanafestival.si

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih. The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.